

സുന്ദരകാണ്ഡം

രാമായ ശാശ്വതസുവിസ്കൃതഷഡ്ഭുണായ
സരോശ്വരായ ബലവീര്യമഹാർണവായ |
നത്യാ ലിലങ്ഘയിഷുരർണവമുത്പപാത
നിഷ്ഠീഡ്യ തം ഗിരിവരം പവനസ്യ സുനൂഃ || ൧||

ചുക്ഷോഭ വാരിധിരനുപ്രയയൗ ച ശീഘ്രം
യാദോഗണൈഃ സഹ തദീയബലാഭികൃഷ്ടഃ |
വ്യക്ഷാശ്ച പരതഗതാഃ പവനേന പുരം
ക്ഷിപ്തോർണവേ ഗിരിരുദാഗമദസ്യ ഹേതോഃ || ൨||

ശൈലോ ഹരസ്യ ഗിരിപക്ഷവിനാശകാലേ
ക്ഷിപ്തോർണവേ സ മരുതോരചരിതാത്മപക്ഷഃ |
ഹൈമോ ഗിരിഃ പവനജസ്യ തു വിക്രമാർഥ-
മുദ്ഭിദ്യ വാരിധിമവർധദനേകസാനൂഃ || ൩||

നൈവാത്ര വിക്രമണമൈച്ഛദവിശ്രമോദസൗ
നിഃസീമപൗരൂഷബലസ്യ കുതഃ ശ്രമോദസ്യ |
ആശ്ഠിഷ്യ പരതവരം സ ദദർശ ഗച്ഛൻ
ദേവൈസ്തു നാഗജനനീം പ്രഹിതാം വരേണ || ൪||

ജിജ്ഞാസുഭിർനിജബലം തവ ഭക്ഷമേതു
യദ്യത്പമിച്ഛസി തദിത്യമരോദിതായാഃ |
ആസ്യം പ്രവിശ്യ സപദി പ്രവിനിഃസ്യതോദസ്മാത്
ദേവാനനന്ദയദുത സ്വകമേഷു രക്ഷൻ || ൫||

ദ്യഷ്ട്യാ സുരപ്രണയിതാം ബലമസ്യ ചോഗ്രം
ദേവാഃ പ്രതുഷ്ടുവുരമും സുമനോഭിദ്യഷ്ട്യാ |
തൈരാദ്യുതഃ പുനരസൗ വിയതൈവ ഗച്ഛൻ
ഛായാഗ്രഹം പ്രതിദദർശ ച സിംഹികാഖ്യമ് || ൬||

ലങ്കാവനായ സകലസ്യ ച നിഗ്രഹോദസ്യഃ
സാമർഥ്യമപ്രതിഹതം പ്രദദൗ വിധാതാ |
ഛായാമവാക്ഷിപദസൗ പവനാത്മജസ്യ
സോദസ്യഃ ശരീരമനുവിശ്യ ബിഭേദ ചാശു || ൭||

സുന്ദരകാണ്ഡം

നിഃസീമമാത്മബലമിത്യസുദർശയാനോ
ഹതൈവ താമപി വിധാത്യവരാഭിഗുപ്താമ് |
ലമ്ബേ സ ലമ്ബശിഖരേ നിപപാത ലങ്കാ-
പ്രാകാരരൂപകഗിരഥ ച സഞ്ചുകോചേ || ൮||

ഭൂത്യാ ബിഡാലസമിതോ നിശി താം പുരീം ച
പ്രാപ്സ്യന് ദദർശ നിജരൂപവതീം സ ലങ്കാമ് |
രുദ്ധോഽനയാഽശ്ചമ വിജിത്യ ച താം സ്വമുഷ്ടി-
പിഷ്ടാം തയാനുമത ഏവ വിവേശ ലങ്കാമ് || ൯||

മാർഗ്ഗമാണോ ബഹിശ്ചാന്തഃ സോഽശോകവനികാതലേ |
ദദർശ ശിംശപാവുകുഷമുലസ്ഥിതരമാകൃതിമ് || ൧൦||

നരലോകവിഡമ്ബസ്യ ജാനന് രാമസ്യ ഹൃദ്ഗതമ് |
തസ്യ ചേഷ്ടാനുസാരേണ കൃത്യാ ചേഷ്ടാശ്ച സംവിദമ് || ൧൧||

താദൃക്ചേഷ്ടാസമേതായാ അങ്ഗുലീയമദാന്തതഃ |
സീതായാ യാനി ചൈവാസന്നാകൃതേസ്താനി സരപശഃ || ൧൨||

ഭൂഷണാനി ദ്വിധാ ഭൂത്യാ താന്യേവാസന് തഥൈവ ച |
അഥ ചുഡാമണിം ദിവ്യം ദാന്തം രാമായ സാ ദദൗ || ൧൩||

യദൃപ്യേതന്ന പശ്യന്തി നിശാചരഗണാസ്തു തേ |
ദൃലോകചാരിണഃ സരേപ പശ്യന്ത്യുഷയ ഏവ ച || ൧൪||

തേഷാം വിഡമ്ബനായൈവ ദൈത്യാനാം വഞ്ചനായ ച |
പശ്യതാം കലിമുഖ്യാനാം വിഡമ്ബോഽയം കൃതോ ഭവേത് ||
൧൫||

കൃത്യാ കാര്യമിദം സരപം വിശങ്കഃ പവനാത്മജഃ |
ആത്മാവിഷ്കരണേ ചിത്തം ചക്രേ മതിമതാം വരഃ || ൧൬||

അഥ വനമഖിലം തദ്രാവണസ്യാവലമ്ബ്യ

സുന്ദരകാണ്ഡം

ക്ഷിതിരുഹമിമമേകം വർജയിത്വാഽശു വീരഃ |
രജനിച്ചരവിനാശം കാംക്ഷമാണോഽതിവേലം
മുഹൂരതിരവനാദീ തോരണം ചാരുരോഹ || ൧൭||

അമാശുണോദൃശാനനഃ കപീന്ദ്രചേഷ്ടിതം പരമ് |
ദിദേശ കിങ്കരാൻ ബഹൂന് കപിർന്നിഗൃഹ്യതാമിതി || ൧൮||

സമസ്തശോ വിമൃത്യവോ വരാലരസ്യ കിങ്കരാഃ |
സമാസദന്മഹാബലം സുരാന്തരാത്മനോഽങ്ഗജമ് || ൧൯||

അശീതികോടിയുമപം പുരഃസരാഷ്ട്രകായുതമ് |
അനേകഹേതിസങ്കുലം കപീന്ദ്രമാവ്യണോദ്ബലമ് || ൨൦||

സമാവൃതസ്തമാഽയുധൈഃ സ താഡിതശ്ച തൈർദ്വൃശമ് |
ചകാര താൻ സമസ്തശസ്തലപ്രഹാരചൂർണിതാൻ || ൨൧||

പുനശ്ച മന്ത്രിപുത്രകാൻ സ രാവണപ്രചോദിതാൻ |
മമർദ സപ്തപരതപ്രഭാൻ വരാദിരക്ഷിതാൻ || ൨൨||

ബലാഗ്രഗാമിനസ്തഥാ സ ശരാവാക്സുഗരപിതാൻ |
നിഹത്യ സരപരക്ഷസാം തൃതീയഭാഗമക്ഷിണോത് || ൨൩||

അനൗപമം ഹരേർബലം നിശമ്യ രാക്ഷസാധിപഃ |
കുമാരമക്ഷമാത്മനഃ സമം സുതം ന്യയോജയത് || ൨൪||

സ സരലോകസാക്ഷിണഃ സുതം ശരൈരവർഷ ഹ |
ശിതൈരവാസ്ത്രമന്ത്രിതൈർന്ന ചൈനമഭ്യചാലയത് || ൨൫||

സ മണ്ഡമധുഗാസുതം സമീക്ഷ്യ രാവണോപമമ് |
തൃതീയ ഏഷ ഭാംശകോ ബലസ്യ ഹീത്യചിന്തയത് || ൨൬||

നിധാര്യ ഏവ രാവണോ രാഘവസ്യ നാനൃഥാ |
യുധീന്ദ്രജിന്മയാ ഹതോ ന ചാസ്യ ശക്തിരീക്ഷ്യതേ || ൨൭||

സുന്ദരകാണ്ഡം

അതസ്കയോഃ സമോ മയാ തൃതീയ ഏഷ ഹന്യതേ |
വിചാര്യ ചൈവമാശു തം പദോഃ പ്രഗൃഹ്യ പുഷ്ടിവേ || ൨൮||

സ ചക്രവർ്ദ്രമാതുരം വിധായ രാവണാത്മജമ് |
അപോഥയദ്ധരാതലേ ക്ഷണേന മാരുതീതനൂഃ || ൨൯||

വിചൂർ്ണിതേ ധരാതലേ നിജേ സുതേ സ രാവണം |
നിശമ്യ ശോകതാപിതസ്കദഗ്രജം സമാദിശത് || ൩൦||

അഥേന്ദ്രജിന്മഹാശരൈരപരാസ്ത്രസമ്പ്രയോജിതൈഃ |
തതശ്ച വാനരോത്തമം ന ചാശകദിച്ചാലനേ || ൩൧||

അഥാസ്ത്രമുത്തമം വിധേർമുമോച സർവദുഃസഹമ് |
സ തേന താഡിതോ ഹരിര്യചിന്തയന്നിരാകുലഃ || ൩൨||

മയാ വരാ വിലങ്ഘിതാ ഹ്യനേകശഃ സ്വയമ്ഭൂവഃ |
സ മാനനീയ ഏവ മേ തതോഽത്ര മാനയാമ്യഹമ് || ൩൩||

ഇമേ ച കുര്യൂരത്ര കിം പ്രഹൃഷ്ടരക്ഷസാം ഗണാഃ |
ഇതീഹ ലക്ഷ്യമേവ മേ സ രാവണശ്ച ദൃശ്യതേ || ൩൪||

ഇദം സമീക്ഷ്യ ബദ്ധവത് സ്ഥിതം കപീന്ദ്രമാശു തേ |
ബബന്ധൂരന്യപാശകൈർജഗാമ ചാസ്ത്രമസ്യ തത് || ൩൫||

അഥ പ്രഗൃഹ്യ തം കപിം സമീപമാനയംശ്ച തേ |
നിശാചരേശ്വരസ്യ തം സ പുഷ്ടവാംശ്ച രാവണം || ൩൬||

കപേ കുതോഽസി കസ്യ വാ കിമർ്ഥമീദ്യശം കൃതമ് |
ഇതീരിതഃ സ ചാവദത് പ്രണമ്യ രാമമീശ്വരമ് || ൩൭||

അവേഹി ദൃതമാഗതം ദൂരന്തവിക്രമസ്യ മാമ് |
രഘുത്തമസ്യ മാരുതിം കുലക്ഷയേ തവേശ്വരമ് || ൩൮||

ന ചേത് പ്രദാസ്യസി ത്വരന് രഘുത്തമപ്രിയാം തദാ |

സുന്ദരകാണ്ഡം

സപുത്രമിത്രബാസ്യവോ വിനാശമാശു യാസ്യസി || ൩൯||

ന രാമബാണധാരണേ ക്ഷമാഃ സുരേശ്വരാ അപി |
വിരിഞ്ചശരപുരകാഃ കിമു ത്വമല്പസാരകഃ || ൪൦||

പ്രകോപിതസ്യ തസ്യ കഃ പുരഃ സ്ഥിതൗ ക്ഷമോ ഭവേത് |
സുരാസുരോരഗാദികേ ജഗത്യചിന്ത്യകർമ്മണഃ || ൪൧||

ഇതീരിതേ വധോദ്യതം ന്യവാരയദിഭീഷണഃ |
സ പുച്ഛദാഹകർമ്മണേ ന്യയോജയന്നിശാചരാൻ || ൪൨||

അമാസ്യ വസ്ത്രസഞ്ചയൈഃ പിധായ പുച്ഛമഗന്യേ |
ദദുർദദാഹ നാസ്യ തന്മരുത്സഖോ ഹുതാശനഃ || ൪൩||

മമർഷ സരചേഷ്ടിതം സ രക്ഷസാം നിരാമയഃ |
ബലോദ്ധതശ്ച കൗതുകാത് പ്രദധുമേവ താം പുരീമ് || ൪൪||

ദദാഹ ചാഖിലാം പുരീം സ്വപുച്ഛഗേന വഹ്നിനാ |
കൃതിസ്തു വിശ്വകർമ്മണോഽപ്യദഹ്യതാസ്യ തേജസാ || ൪൫||

സുവർണരത്നകാരിതാം സ രാക്ഷസോത്തമൈഃ സഹ |
പ്രദഹ്യ സരവശഃ പുരീം മുദാമ്പിതോ ജഗർജ വൈ || ൪൬||

സ രാവണം സപുത്രകം തൃണോപമം വിധായ വൈ |
തയോഃ പ്രപശ്യതോഃ പുരീം വിധായ ഭസ്മസാദ്യയൗ || ൪൭||

വിലങ്ഘ്യ ചാർണവം പുനഃ സ്വജാതിഭിഃ പ്രപുജിതഃ |
പ്രഭക്ഷ്യ വാനരേശിതുർമധു പ്രഭും സമേയിവാൻ || ൪൮||

രാമം സുരേശ്വരമഗണ്യഗുണാഭിരാമം
സമ്പ്രാപ്യ സരവകപിവീരവരൈഃ സമേതഃ |
ചുഡാമണിം പവനജഃ പദയോർനിധായ
സര്വാങ്ഗകൈഃ പ്രണതിമസ്യ ചകാര ഭക്ത്യാ || ൪൯||

സുന്ദരകാണ്ഡം

രാമോഽപി നാനുദനുദാതുമമുഷ്യ യോഗ്യമ്-
അത്യന്തഭക്തിഭരിതസ്യ വിലക്ഷ്യ കിഞ്ചിത് |
സ്വാത്മപ്രദാനമധികം പവനാത്മജസ്യ
കുരപ്ൻ സമാശ്ലിഷദമും പരമാഭിതുഷ്ടഃ || ൫൦||

ഇതി ശ്രീമദാനന്ദതീർഥീയമഹാഭാരതതാത്പര്യനിർണ്ണയേ
രാമചരിതേ
ഹനുമത്പ്രതിയാനം സുന്ദരകാണ്ഡകഥാനിർണ്ണയഃ ||